

นโยบายการเตรียมพร้อมแห่งชาติ

สำนักงานสภาพความมั่นคงแห่งชาติ
กระทรวงมหาดไทย กระทรวงกลาโหม

นโยบายการเตรียมพร้อมแห่งชาติ

๑. ความสำคัญ

รัฐบาลได้ให้ความสำคัญกับการเตรียมความพร้อมในการจัดการสถานการณ์ฉุกเฉิน อันเกิดจากภัยด้านสาธารณสุขและภัยด้านความมั่นคงให้ได้อย่างทันท่วงทีและมีประสิทธิภาพ โดยที่ผ่านมารัฐบาลได้กำหนดให้มีแผนเตรียมพร้อมแห่งชาติ เพื่อใช้เป็นแผนหลักของชาติ ในการเตรียมความพร้อมด้านทรัพยากรและมาตรการในการป้องกันและแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้น ในสถานการณ์ฉุกเฉิน โดยเฉพาะเพื่อรองรับสถานการณ์อันเกิดจากการสู้รบและภัยสงคราม เป็นสำคัญ เพื่อให้สามารถรักษาความอยู่รอดปลอดภัยของประชาชนในประเทศ ความต่อเนื่อง ในการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉินได้อย่างมีประสิทธิภาพ และการรักษาความสงบเรียบร้อย ของประเทศรวมทั้งสนับสนุนการป้องกันประเทศ

ปัจจุบันสถานการณ์ด้านสาธารณสุขและภัยด้านความมั่นคงได้เปลี่ยนแปลงไป โดยมีความหลากหลายและซับซ้อนมากยิ่งขึ้น รวมทั้งมีระดับความรุนแรงเกินที่หน่วยงาน เพียงหน่วยงานเดียวจะมีขีดความสามารถในการป้องกันและบรรเทาภัยที่เกิดขึ้นได้ ประกอบกับ การดำเนินงานแผนเตรียมพร้อมแห่งชาติในปัจจุบันมีข้อจำกัดด้านการบริหารจัดการสถานการณ์ ฉุกเฉินที่เกิดขึ้นให้มีประสิทธิภาพได้ เช่น การขาดระบบในการแจ้งเตือนภัย การขาดการกำหนด การบัญชาการเหตุการณ์ที่มีเอกภาพ การขาดความเข้าใจในการปฏิบัติงาน และการขาดการฝึกซ้อม ของหน่วยงานรองรับการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาดังแต่ในภาวะปกติจนถึงขั้น สถานการณ์ฉุกเฉิน เป็นต้น ทำให้การบริหารจัดการในสถานการณ์ฉุกเฉินไม่สามารถดำเนินการ ได้อย่างเป็นรูปธรรมและมีประสิทธิภาพ

ดังนั้น รัฐบาลจึงได้ตระหนักถึงความจำเป็นในการทบทวนและปรับปรุงระบบ การบริหารจัดการงานเตรียมพร้อมแห่งชาติให้สามารถป้องกันและบรรเทาความเสียหายจาก สาธารณภัยอันมีมาอย่างฉุกเฉินและร้ายแรงตามแผนป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนแห่งชาติ และภัย ด้านความมั่นคงให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นและทันท่วงทีบนพื้นฐานของการมีส่วนร่วมของทุกภาค ส่วนในชาติ โดยมุ่งเน้นให้ทุกภาคส่วนในชาติได้ตระหนัก ร่วมมือ และร่วมใจในการป้องกัน และแก้ไขปัญหาของชาติ

นโยบายการเตรียมพร้อมแห่งชาติเป็นกรอบการกำหนดยุทธศาสตร์ แนวทาง มาตรการ แผนปฏิบัติการ เพื่อให้การบริหารจัดการสถานการณ์ฉุกเฉินเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด โดยทุกภาคส่วนต้องผนึกกำลังตั้งแต่ในภาวะปกติด้วยการจัดเตรียมระบบการป้องกัน บรรเทา ระวังภัย รวมทั้งการฟื้นฟูภายหลังสถานการณ์ฉุกเฉิน ซึ่งนโยบายการเตรียมพร้อมแห่งชาติ ได้ให้ความสำคัญกับแผนป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนแห่งชาติ ในสถานการณ์ฉุกเฉิน อันเกิดจาก สาธารณภัยตามกฎหมายที่เกี่ยวกับการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน และ ได้ให้ความสำคัญกับ แผนป้องกันประเทศในสถานการณ์ฉุกเฉิน อันเกิดจากการสู้รบและการสงครามตามกฎหมาย ที่เกี่ยวกับการป้องกันประเทศ เป็นแผนหลักในการดำเนินงานของนโยบายการเตรียมพร้อมแห่งชาติ รวมถึงให้ความสำคัญกับการจัดทำแผนปฏิบัติการของหน่วยงานเพื่อเป็นแผนรองรับการดำเนินงาน ในแต่ละประเภทของภัยที่เกิดขึ้น

๒. นิยามศัพท์

๒.๑ การเตรียมพร้อมแห่งชาติ หมายถึง การเตรียมการด้านต่าง ๆ ของหน่วยงาน ภาครัฐ รัฐวิสาหกิจ ภาคเอกชน องค์กรเอกชน และภาคประชาชน ตั้งแต่ในภาวะปกติ เพื่อให้พร้อมที่จะป้องกัน บรรเทา และระงับสาธารณภัย ภัยด้านความมั่นคง ในสถานการณ์ ฉุกเฉิน

๒.๒ สถานการณ์ฉุกเฉิน หมายถึง สถานการณ์อันกระทบหรืออาจกระทบต่อ ความสงบเรียบร้อยของประชาชนหรือเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐ หรืออาจทำให้ประเทศ หรือส่วนใดส่วนหนึ่งของประเทศตกอยู่ในภาวะคับขันหรือสถานการณ์ การกระทำอันใด ตามกฎหมายที่เกี่ยวกับการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน

๒.๓ สาธารณภัย หมายถึง ภัยอันมีมาเป็นสาธารณะ ไม่ว่าจะเกิดจากธรรมชาติ หรือมีผู้ทำให้เกิดขึ้น ซึ่งก่อให้เกิดอันตรายแก่ชีวิตร่างกายของประชาชน หรือความเสียหาย แก่ทรัพย์สินของประชาชนหรือรัฐ ตามกฎหมายที่เกี่ยวกับการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน

๒.๔ ภัยด้านความมั่นคง หมายถึง ภัยที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของชาติ เช่น ภัยจากการก่อวินาศกรรม ภัยจากการก่อการร้าย ภัยจากทุ่นระเบิด/กัมระเบิด ภัยทางอากาศ การก่อการจลาจล ภัยจากการสู้รบ และภัยจากการสงคราม เป็นต้น ตามกฎหมายเกี่ยวกับการ ป้องกันประเทศ และ กฎหมายที่เกี่ยวกับการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน

๓. วัตถุประสงค์

ให้ทุกภาคส่วนมีการเตรียมความพร้อม เพื่อพร้อมเผชิญกับสาธารณภัย ภัยด้านความมั่นคง และ สถานการณ์ฉุกเฉิน ตั้งแต่ในภาวะปกติ ตลอดจนให้มีการบริหารจัดการได้อย่างมีประสิทธิภาพ และทันทั่วถึง ในทุกสถานการณ์ที่เกิดขึ้น

๔. นโยบาย

๔.๑ ทุกภาคส่วนได้มีการเตรียมความพร้อมในการป้องกันภัย การบรรเทาภัย การระงับภัย และการฟื้นฟูภายหลังจากการเกิดภัย ให้พร้อมเผชิญสาธารณภัย ภัยด้านความมั่นคง และ สถานการณ์ฉุกเฉิน

๔.๒ หน่วยงานภาครัฐ รัฐวิสาหกิจ ภาคเอกชน องค์กรเอกชน และภาคประชาชนมีส่วนร่วมและสนับสนุนแผนป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนแห่งชาติและแผนป้องกันประเทศ

๔.๓ หน่วยงานได้ยึดถือสำหรับจัดทำแผนรองรับในการป้องกันภัย การบรรเทาภัย การระงับภัย และการฟื้นฟูภายหลังจากเกิดสาธารณภัย ภัยด้านความมั่นคง และสถานการณ์ฉุกเฉินที่เกิดขึ้นให้ประสานสอดคล้องและเชื่อมโยงกันอย่างเป็นระบบ

๔.๔ การบริหารจัดการในการเตรียมพร้อมทั้งระบบมีเอกภาพ ประสิทธิภาพ และทันทั่วถึง ในทุกสถานการณ์ที่เกิดขึ้น

๕. แนวทางปฏิบัติ

๕.๑ การเตรียมความพร้อมด้านทรัพยากร

ให้ทุกภาคส่วนมีการเตรียมพร้อมด้านทรัพยากรตั้งแต่ในภาวะปกติ เพื่อให้มีความพร้อมในการป้องกันและเผชิญกับสาธารณภัย ภัยด้านความมั่นคง และสถานการณ์ฉุกเฉินที่เกิดขึ้น โดยกำหนดแนวทางปฏิบัติ ดังนี้

๕.๑.๑ ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จัดทำฐานข้อมูล ตรวจสอบ และระบุประเภทของทรัพยากรที่มีอยู่ และต้องการขอรับการสนับสนุน รวมทั้งประสานและแลกเปลี่ยนข้อมูลหน่วยงานในประเทศและต่างประเทศ ทั้งทางวิชาการ เทคนิค ความรู้ ทักษะ ผู้เชี่ยวชาญ และการฝึกอบรมในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ภัยด้านความมั่นคง และสถานการณ์ฉุกเฉินที่อาจเกิดขึ้น ตั้งแต่ในภาวะปกติ

๕.๑.๒ ให้มีการพัฒนาระบบฐานข้อมูลการเตรียมพร้อมด้านทรัพยากร หรือปัจจัยต่างๆ ให้มีความทันสมัย และเชื่อมต่อกับฐานข้อมูลระหว่างหน่วยงานและองค์กรที่เกี่ยวข้อง เช่น กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ศูนย์เตือนภัยพิบัติแห่งชาติ ศูนย์บรรเทาสาธารณภัย กระทรวงกลาโหม ศูนย์ระดมสรรพกำลัง ศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการก่อการร้ายสากล ศูนย์ปลอดภัยคมนาคม ศูนย์ปฏิบัติการเตือนภัยทางธรรมชาติ ศูนย์ปฏิบัติการประชาสัมพันธ์ ในสถานการณ์ที่มีผลกระทบต่อประเทศชาติ และศูนย์บริหารวิกฤติการณ์ระดับชาติ เป็นต้น เพื่อประโยชน์ในการประสานงานปฏิบัติและสนับสนุนการดำเนินงานระหว่างกัน

๕.๑.๓ ให้มีการประเมินสถานการณ์ล่วงหน้าและนำข้อมูล ข่าวสาร มาวิเคราะห์ และดำเนินการวิธีด้านข่าวกรอง เพื่อป้องกันและลดผลกระทบอันเกิดจากสาธารณภัยภัยด้านความมั่นคง และสถานการณ์ฉุกเฉินที่เกิดขึ้น

๕.๑.๔ ให้มีการจัดระบบการสื่อสารและโทรคมนาคมทั้งระบบหลัก และระบบสำรองให้สามารถใช้งานได้ในทุกสถานการณ์

๕.๑.๕ ให้มีหน่วยงาน ศูนย์กลาง จัดการด้านข่าวสาร เพื่อติดตามและให้ข้อมูล ความรู้ความเข้าใจในสถานการณ์ฉุกเฉินอย่างถูกต้อง โดยประชาสัมพันธ์ให้แก่หน่วยงานทั้งในประเทศและต่างประเทศ สนับสนุนและให้ความช่วยเหลือการดำเนินการตามนโยบาย การเตรียมพร้อมแห่งชาติ

๕.๒ การมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน

ให้หน่วยงานภาครัฐ รัฐวิสาหกิจ ภาคเอกชน องค์กรเอกชน และภาคประชาชนมีส่วนร่วมและสนับสนุนแผนป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนแห่งชาติ และแผนป้องกันประเทศ โดยกำหนดแนวทางปฏิบัติ ดังนี้

๕.๒.๑ ให้มีการจัดทำระบบการแจ้งเตือนภัย ระบบการอพยพประชาชน ระบบการกักภัย ระบบการให้ความช่วยเหลือ ระบบการรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของผู้ประสบภัย และระบบการจัดส่งความช่วยเหลือ และดำเนินการด้านต่างๆ แก่ผู้ประสบภัย

๕.๒.๒ ให้มีการส่งเสริมสนับสนุนในการสร้างจิตสำนึก และการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน โดยจัดให้มีหลักสูตร การเรียนการสอน การฝึกอบรม การรณรงค์ และ

การประชาสัมพันธ์ ในสถานศึกษา และชุมชน เกี่ยวกับการแจ้งเตือนภัย การป้องกันภัย และแนวทางปฏิบัติ เมื่อเกิดภัยในแต่ละกรณี

๕.๒.๓ ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชน องค์กรเอกชน และภาคประชาชน ได้เข้ามามีส่วนร่วมและสนับสนุนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการเตรียมความพร้อมเพื่อการป้องกันภัย การบรรเทาภัย การระงับภัย และการฟื้นฟูภายหลังการเกิดสาธารณภัย ภัยด้านความมั่นคง และสถานการณ์ฉุกเฉิน

๕.๓ การจัดทำแผนงาน

ให้หน่วยงานจัดทำแผนรองรับในการป้องกันภัย การบรรเทาภัย การระงับภัย และการฟื้นฟูภายหลังการเกิดภัยจากสาธารณภัย ภัยด้านความมั่นคง และสถานการณ์ฉุกเฉิน ที่เกิดขึ้นให้ประสานสอดคล้องและเชื่อมโยงกันอย่างเป็นระบบ โดยกำหนดแนวทางปฏิบัติ ดังนี้

๕.๓.๑ ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดทำแผน เพื่อรองรับการดำเนินการตามนโยบาย การเตรียมพร้อมแห่งชาติ ตั้งแต่ในภาวะปกติ ให้ประสานสอดคล้อง และเชื่อมโยงกัน อย่างเป็นระบบ

๕.๓.๒ ให้จังหวัดกำหนดประเด็นยุทธศาสตร์เกี่ยวกับด้านการป้องกันภัย การบรรเทาภัย การระงับภัย และการฟื้นฟูภายหลังเกิดสาธารณภัย ภัยด้านความมั่นคง ในยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดและกลุ่มจังหวัด

๕.๔ การบริหารจัดการ

ให้การบริหารจัดการตามนโยบายการเตรียมพร้อมแห่งชาติเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และทันท่วงที โดยกำหนดแนวทางปฏิบัติ ดังนี้

๕.๔.๑ ให้นายกรัฐมนตรี หรือรองนายกรัฐมนตรี หรือรัฐมนตรี ที่นายกรัฐมนตรี มอบหมาย เป็นผู้บัญชาการเหตุการณ์เมื่อเกิดสถานการณ์ฉุกเฉิน

๕.๔.๒ ให้สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ ร่วมกับ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงกลาโหม และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อำนวยการบริหารจัดการการเตรียมพร้อมแห่งชาติ

๕.๕.๓ ในกรณีการเตรียมพร้อมเพื่อเผชิญกับภัยอันเกิดจากสาธารณภัย ให้ยึดถือแผนป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนแห่งชาติเป็นแผนหลักในการดำเนินการขั้นเตรียมการ ในภาวะปกติ ชั้นปฏิบัติการเมื่อเกิดเหตุ และชั้นการฟื้นฟูหลังเกิดเหตุ โดยกระทรวงมหาดไทย เป็นองค์กรรับผิดชอบหลัก ดำเนินการเตรียมพร้อมแห่งชาติ และให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ กำหนดแผนตามแต่ละประเภทของภัยเพื่อรองรับแผนป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนแห่งชาติ

๕.๕.๔ ในกรณีการเตรียมพร้อมเพื่อเผชิญกับภาวะของการสู้รบ และ ภาวะ สงครามที่ฝ่ายทหารจำเป็นต้องควบคุมสถานการณ์ ให้ยึดถือแผนป้องกันประเทศเป็นแผนหลัก ในการดำเนินการ และแผนป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนแห่งชาติสนับสนุนการดำเนินการ โดยกระทรวงกลาโหมเป็นองค์กรรับผิดชอบร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการเตรียมพร้อม แห่งชาติ

๕.๕.๕ ในกรณีเกิดภัยจากการก่อการร้ายให้ดำเนินการตามนโยบายการป้องกัน และแก้ไขปัญหาการก่อการร้าย โดยสำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ เป็นองค์กรรับผิดชอบ ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการเตรียมพร้อมแห่งชาติ

๕.๕.๖ ให้มีระบบการบริหารนโยบายการเตรียมพร้อมแห่งชาติอย่างมีเอกภาพ ประสิทธิภาพ และทันเหตุการณ์ โดยให้มีส่วนงานและผู้รับผิดชอบของแต่ละหน่วยงาน ทั้งในระดับกระทรวง ทบวง กรม จังหวัด องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้ชัดเจน เพื่อให้เกิด ความต่อเนื่องในการดำเนินงาน

๕.๕.๗ ให้หน่วยงานและทุกภาคส่วนให้ความสำคัญกับการฝึกซ้อมแผนอย่าง สม่ำเสมอทั้งภายในหน่วยงาน และระหว่างหน่วยงาน เพื่อให้เกิดการประสานและบูรณาการ แผนต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยสำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ กระทรวงมหาดไทย และ กระทรวงกลาโหม เป็นหน่วยงานหลักประสานการบูรณาการฝึกซ้อมแผนปฏิบัติการ กับ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องตามห้วงเวลาที่เหมาะสม

๕.๕.๘ ให้สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ กระทรวงมหาดไทย และ กระทรวงกลาโหม ร่วมกันติดตามและประเมินผลการดำเนินงานของหน่วยงานตามนโยบาย การเตรียมพร้อมแห่งชาติ

๕.๕.๙ ให้มีการทบทวน ปรับปรุง หรือ พัฒนากฎหมายการเตรียมพร้อมแห่งชาติ
ตามช่วงเวลาที่เหมาะสม

๕.๕.๑๐ ให้สำนักงานประมาณจัดสรรงบประมาณให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานตามนโยบายการเตรียมพร้อมแห่งชาติ
